

Länstyrelsen i Jönköpings län

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Älmås askskog

- Områdeskod
SE0310737

- Bevarandeplanen
fastställd/reviderad
2005-09-06
2008-07-04

- Beteckning
0600-40-0737

Bakgrund

Natura 2000 handlar om att bevara hotade arter och naturtyper som finns angivna i EUs art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv. Genom att bilda ett nätverk av områden inom EU säkerställs naturvärden inför framtiden och varje land åtar sig att förvalta sina utvalda områden. Bevarandeplanen beskriver syfte och mål med varje Natura 2000-område samt de hot mot områdets naturtyper och arter som idag kan identifieras och anses väsentliga. Vidare anges vilka åtgärder som planeras och hur bevarandearbetet ska följas upp. Målet är att angivna arter och naturtyper ska ha så kallad ”gynnsam bevarandestatus”, vilket lite förenklat betyder att deras förekomst ska vara stabil eller ökande. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Lagstiftning

För alla Natura 2000-områden som regeringen tagit beslut om gäller särskild lagstiftning sedan 2001 (miljöbalken 7 kap 28 §). Den innebär att alla åtgärder och verksamheter som i betydande omfattning kan påverka områdets naturmiljö - med undantag av det som krävs för att förvalta naturvärdena - omfattas av tillståndsplikt. Tillståndsplikten för åtgärder och verksamheter som i betydande omfattning kan påverka områdets naturvärden gäller även utanför det avgränsade Natura 2000-området. För att veta om en åtgärd är tillståndspliktig kan du kontakta den tillsynsmyndighet som är ansvarig för området. Generellt gäller att Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet för skogsmark utanför naturreservat och nationalparker. Kommunen ansvarar för kommunala naturreservat och för övrig mark är Länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument utan ett underlag för prövningar av eventuella åtgärder i Natura 2000-området.

Bevarandeplan för Natura 2000-område Älmås askskog

Länsstyrelsen
Naturavdelningen
036-39 50 00

Namn

Älmås askskog

Områdeskod

SE0310737

Kommun

Tranås

Areal

11,5 hektar

Ägarförhållande

Kommunalt

Upprättad av

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Fastställd av Länsstyrelsen i Jönköpings län

6 september 2005 och reviderad 4 juli 2008 med avseende på regeringsbeslut i oktober 2006.

Områdestyp/status

Området antogs av regeringen enligt art- och habitatdirektivet i januari 2002

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

9020 *Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9,1 hektar)

Övrig mark (2,4 hektar)

*Bevarandet av naturtypen bedöms vara av hög prioritet inom EU.

Arter enligt art- och habitatdirektivet

-

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post lansstyrelsen@f.lst.se
www.f.lst.se
Postgiro/bankgiro 3 51 76-7

Beskrivning av området

Öster om Älmås gård, 4 km sydost om Tranås, finns en lövskog som ovanligt nog domineras av ask. Området avgränsas mot väster av åkermark, tallskog på berg och en blandskog av gran, klibbal och björk. Älmås askskog är skyddad som naturreservat.

Ask dominerar trädskiktet i skogens sluttande delar. Alm växer inblandad men ganska fåtaligt. På flackare marker bildar bitvis klibbal enhetliga bestånd. På friskare mark förekommer gran, björk, asp, lind, ek, tall, sälg, rönn, oxel och krösbär. Lind finns främst i branter med även i mer slutna skog. I stora delar av skogen är slyuppslaget av ask rikligt och tätt. Här finns gamla och döda träd, stående och liggande. Ett 25-tal signalarter har hittats. Flera av askarna är gamla men området är påverkat av gallring. Det finns inslag av björk samt lind som också bär spår av hamling. Detta tyder på att området tidigare varit ängsmark. Speciellt vårväxtligheten är rik med arter som vårlök, gullpudra, lungört, underviol och smånunneört. Lite senare på året kan man finna rödblåra, storrams och trolldruva.

Bevarandesyfte

Området har mycket höga naturvärden knutna till naturtyperna:

9020 *Boreonemoral, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora

Naturtypernas utbredning finns ungefärligt inritade på områdeskartan (se bilaga).

Syftet med bevarandet av området är att bidra till att upprätthålla denna naturtyp i en gynnsam bevarandestatus i den boreala regionen.

Beskrivning av naturtyper

Boreonemoral ädellövskog (9020)

Till denna naturtyp förs huvuddelen av ädellövskogen i reservatet. Det är tveksamt om all marken uppfyller villkoren för att kunna klassas som detta habitat, bland annat på grund av den bitvis låga åldern på träden. Eventuellt kommer därför justeringar att göras när området basinventerats.

Naturtypen omfattar generellt sett äldre naturliga ädellövskogar med ett stort inslag av trädslagen alm, ask, lind eller lönn. Eken är ofta en karaktärsart och kan ibland vara det vanligaste ädellövträdet. Skogarna har lång kontinuitet som lövträdsbärande mark. De kan under tidigare sekler ha varit betes- eller slåtterpräglade och därefter vuxit igen eller ha varit betesfredade p.g.a. terrängförhållanden (öar, branter etc.) eller av andra orsaker. En varierad åldersstruktur och förekomst av död ved är viktiga inslag. Artrikedomen på lavar, svampar, insekter och andra markorganismer är stor.

I naturtypen ingår inte skogar i branter, skogar som är tydligt betespräglade eller domineras av barrträd, bok eller ek.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

- Kontinuitet av lövträd med en varierad åldersstruktur inklusive gamla träd samt träd av olika trädslag. Objekt av denna naturtyp har ofta höga

naturvärden kopplade till sekundära ädellövträd och naturskogsartade förhållanden.

- Skötseln bör bestämmas utifrån en naturvärdesbedömning och bedömning av beståndshistorik i varje objekt. Skötseln kan variera och det krävs därför en bedömning med avseende både på trädslag och artsammansättning, inte minst bland epifyter och insekter. Exempel på skötselinsatser kan vara:
 - friställning av spärrgreniga äldre ekar
 - extensivt bete
 - röjning/avverkning av gran eller bok
 - nyhamling av träd i områden som har hamlingshistorik och bär hamlingsspår
- Naturlig dynamik. Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Ingen minskning av naturtypens typiska arter skall ske. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Förekomst av substrat är av största vikt i denna naturtyp för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat:
 - död ved; grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.
 - gamla och/eller grova träd av olika trädslag.
 - i vissa områden är hassel en förutsättning för gynnsam bevarandestatus, då den är värdväxt för många mykorrhizasvampar. Flera förnasvampar gynnas av de markförutsättningar som är följden av hasselförnans goda egenskaper.

Övrig mark

I området ingår även ett par små, öppnare partier som inte klassats som någon naturtyp.

Hot mot Natura 2000-området

Aktuella hot

Inga aktuella hot mot området är kända.

Generella hot

- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar
- Skogsbruksåtgärder och avverkning annat än i naturvårdssyfte. Även avverkningar i anslutning till området kan innebära ett hot mot naturvärdena om de t ex innebär ökad risk för vindskador, eller förändrade hydrologiska förhållanden.
- Invandring av gran
- Vattenburna föroreningar
- Inplantering/sådd av arter annat än i naturvårdssyfte.

- Markexploatering eller annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande område, t ex skogsplantering, dikning, täktverksamhet eller samhällsbyggande i olika former.
- Körning med tunga fordon vid olämpligt väglag, eller annan verksamhet som orsakar bestående markskador.
- Anläggande av upplag eller dumpning av avfall, jord, sten, grus etc. Även kortare förvaring av t ex avverkningsvirke, ensilagebalar eller jord kan orsaka bestående skador på naturtypen.
- Igenväxning kring äldre träd eller buskar av ljuskrävande arter, främst ek. Även äldre hamlade träd kan vara känsliga för beskuggning/konkurrens.
- Dikning eller andra åtgärder i eller utanför objektet som kan skada områdets hydrologi.

Bevarandemål¹

Boreonemoral ädellövskog (9020)

Areal

- Arealen ädellövnaturskog ska vara minst 9,1 hektar.

Struktur och funktion

- Andel ädellövträd ska bibehållas eller öka så att de utgör minst 70-90 % av virkesförrådet.
- Det ska på 90 % av arealen finnas > två trädskikt och alla skikt ska utgöras av ädellövträd till > 50 %.
- Andel grova/gamla träd ska utgöra en ökande andel av virkesförrådet.
- Gran högre än 2 meter saknas i beståndet. Detsamma gäller för utländska trädslag som sykomorlönn, ädelgranar mm.
- Tillgången på grov död ved skall öka.
- Förekomsten av strukturer som grova äldre träd, grov hassel, sockelbildningar, hålträd och opåverkade bäckmiljöer skall vara stabil eller öka.

Typiska arter och andra arter som indikerar god bevarandestatus.

- Förekomsten av typiska moss-, lav- och vedsvamparter ska bibehållas eller öka.
- Förekomsten av kärlväxarterna vårlök, gullpudra, lungört, underviol, smånunneört, storrams och trolldruva skall bibehållas eller öka.

Bevarandeåtgärder

Administrativa åtgärder

Inga planerade åtgärder

¹ Bevarandemålen anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan därför medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara åtgärder. En basinventering av länets Natura 2000-områden kommer att genomföras. Uppgifter från inventeringen kan utgöra underlag för mer specifika mål, såväl som för ändringar av de uppsatta målen. För vissa naturtyper och arter kommer specialinventeringar att krävas för att bedöma deras status och lämpliga bevarandemål.

Skötselåtgärder

Röjning av sly och barrträdsuppslag vid behov.

Bevarandestatus idagBoreonemoral ädellövskog (9020)

Svag. Området är inte representativt för typen på grund av att trädsiktet i huvudsak har låg ålder och på grund av att förekomsten av epifytiska arter ännu är liten på flertalet träd.

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning skall ske enligt naturvårdsverkets anvisningar

Underlagsmaterial

Skötselplan för naturreservatet Älmås askskog.

Uppgifter från länsstyrelsens hotartsregister

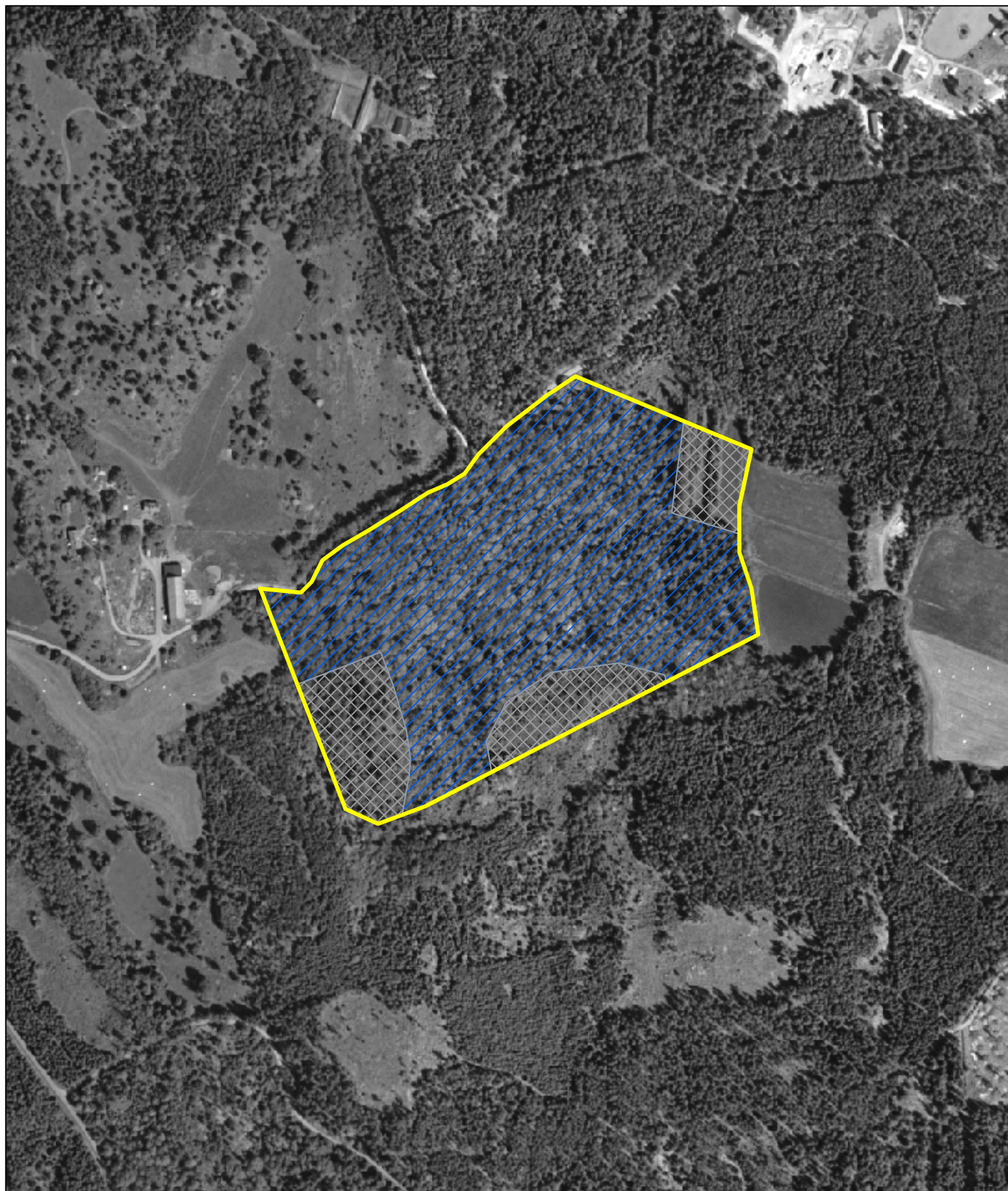
Bilagor

Ortofoto

Fastighetskarta 1:10 000

Natura 2000-område Älmås askskog SE0310737

Ortofoto

Områdesgräns

9020 - ädellövskog

Övrig mark

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Fastighetskartan
ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

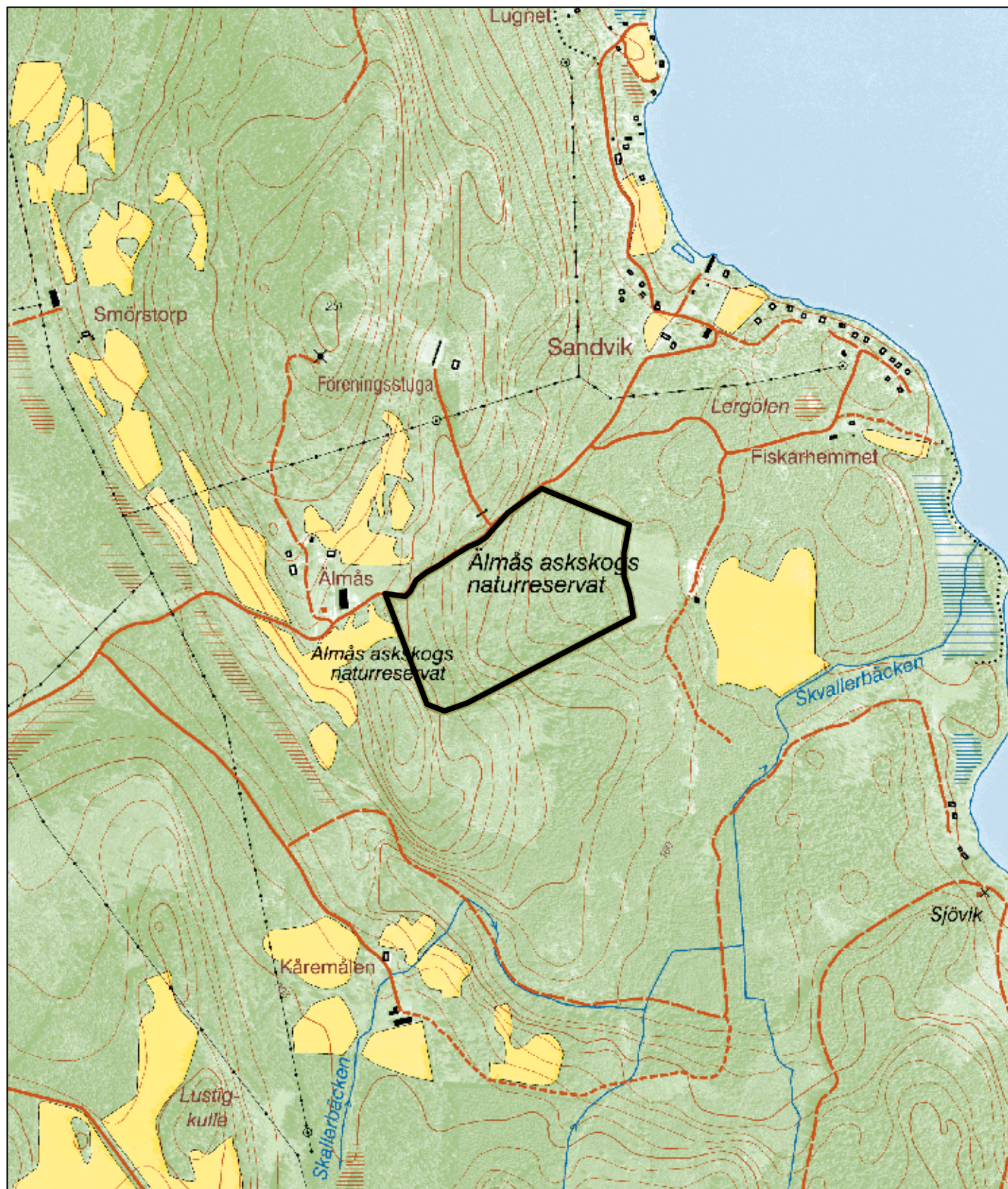
Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

1:5 000

Natura 2000-område Älmås askskog SE0310737

Fastighetskarta

 Områdesgräns

1:10 000

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Fastighetskartan
ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.